

NIKTÓRE ASPEKTY HISTORYCZNE PRZECIWDZIAŁAŃ W PROWADZENIU DOCHODZEŃ PRZESTĘPSTW POPEŁNIONYCH W ZAKŁADACH KARNYCH

W artykule, na podstawie przeprowadzonej analizy źródeł historycznych, przedstawiony został proces wdrażania i rozwoju działań społecznych, takich jak przeciwdziałanie w prowadzeniu dochodzeń przestępstw popełnionych przez skazanych na karę pozbawienia wolności w czasie odbywania kary. Ponadto, podkreślona została konieczność polepszenia działań organów ścigania mające na celu pokonanie, neutralizację oraz blokowanie podmiotów stymulujących i podtrzymujących tę bezprawne zachowania osób skazanych.

Słowa kluczowe: przeciwdziałanie, dochodzenie przestępstw, osoba skazana na karę pozbawienia wolności, wspólnota, zakład karny, subkultura skazanych, tendencje, odbycie kary, wykonanie kary.

N. Karpenko
Doktorant katedry
Postępowania karnego
Narodowej Akademii
Spraw Wewnętrznych
(m. Kijów, Ukraina)

SOME HISTORICAL ASPECTS OF COMBATING INVESTIGATION OF CRIMES COMMITTED IN PRISON

The article, based on the analysis of historical sources derived regularity and performance of social activities such as opposition to investigate crimes committed by persons sentenced to imprisonment in the course of serving criminal sentences.

In addition, the necessity of improving law enforcement aimed at overcoming, neutralizing, blocking, etc. determinants that generate and determine the said unlawful conduct of prisoners.

Keywords: resistance; investigation of crimes; sentenced to imprisonment; public; penal institutions; subculture prisoners; trends; serving sentences; penal.

ПРО ДЕЯКІ ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

В статті, на підставі проведеного аналізу історичних джерел, виведені закономірністю виконання та розвитку такої суспільної діяльності, як протидія розслідуванню злочинів, що вчиняються засудженими до позбавлення волі у ході відбування даного кримінального покарання.

Крім цього, обґрунтована необхідність підвищення діяльності правоохоронних органів, спрямованої на подолання, нейтралізацію, блокування тощо детермінант, що породжують та обумовлюють зазначену протиправну поведінку засуджених.

Ключові слова: протидія; розслідування злочинів; засуджений до позбавлення волі; спільнота; установа виконання покарань; субкультура засуджених; тенденції; відбування покарань; виконання покарань.

Постановка проблеми. Як свідчить слідчо-судова практика, однією з обставин, що негативно впливає на ефективність розслідування злочинів, вчинених в установах виконання покарань (далі – УВП) закритого типу, є протидія з боку осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі. При цьому, як встановлено у ході даного дослідження,

форми протидії носять як зовнішній характер (здійснюється з використанням можливостей тих осіб, які знаходяться на волі, у тому числі адвокатів, слідчих, працівників правоохоронних органів, т.ін.), так і мають суто внутрішню природу, тобто пов'язані тільки з протиправною діяльністю засуджених в УВП.

Різноманітними є й способи протидії, як от: надання неправдивих показів у якості свідків та потерпілих; підкуп службових осіб, які є учасниками кримінального провадження; психологічний та фізичний вплив на інших засуджених, що приймають участь у досудовому розслідуванні, т. ін..

Все це, в кінцевому результаті, негативно впливає на стан реалізації в кримінальному судочинстві завдань Кримінального процесуального кодексу (КПК) України та суттєво знижує ефективність діяльності оперативних підрозділів і слідчих у ході позбавлення волі, досудового розслідування злочинів, вчинених засудженими та не дозволяє у повній мірі знешкодити, блокувати та нейтралізувати детермінанти злочинності в УВП.

Виходячи з цього, важливим теоретико-прикладним завданням будь-якого наукового дослідження у зазначеній сфері боротьби зі злочинністю є визначення тенденцій виникнення та розвитку в подальшому такого суспільно небезпечного явища, як протидія досудовому розслідуванню злочинів, що й обумовило вибір теми цієї статті, а також об'єкта, предмета, мети і завдань даної наукової розробки.

Стан дослідження. В науці зазначена проблема є не новою.

Як показало вивчення праць учених, досить активно її розробкою займаються такі із них, як: І.В. Александров, В.П. Бахін, Р.С. Белкін, М.С. Брайнін, А.І. Вінберг, А.Ф. Волобуєв, В.Г. Гончаренко, Г.М. Дашковська, А.В. Дулов, В.А. Журавель, А.В. Іщенко, Ю.Г. Корухов, В.С. Кузьмічов, Ю.Д. Лівшиць, В.В. Лисенко, Є.Д. Лук'янчиков, М.В. Салтевський, А.Р. Ратінов, В.В. Тіщенко, Л.Д. Удалова, О.М. Ушаков, В.Г. Хахановський, В.Ю. Шепітько, ін.

Поряд з цим, у зв'язку із позбавленням начальників УВП права на проведення дізнання по злочинах, вчинених засудженими у ході відбування покарання у виді позбавлення волі, та покладання цих функцій на слідчих органів внутрішніх справ (ОВС) (ст. 216 КПК України), зазначене питання набуло особливої актуальності та об'єктивно потребує посиленої уваги науковців до його розробки на теоретико-прикладному рівні, що й стало вирішальним при виборі теми даної наукової статті.

Здавна дослідники безспідставно звертають увагу на те, що місця позбавлення волі часто впливають на особистість як криміногенний фактор. Більш того, існує єдність у висновках багатьох вчених, що при вивченні причин зазначеної поведінки необхідно враховувати не тільки самі дії, а й події, які їм передували, адже особистість та її світогляди формуються, перш за все, під впливом соціальних факторів [1, с. 25]. Важливим у зв'язку з цим є й інший висновок по суті означеної проблематики: сутність людської поведінки, її спрямованість та зміст мають, насамперед, соціальні причини виникнення та значення.

Саме зазначені обставини й були враховані у ході даного дослідження при вивченні історичних засад формування протидії досудовому розслідуванню злочинів у місцях позбавлення волі. Зокрема, встановлено, що між засудженими, як і в інших соціальних групах, встановлюються зв'язки двох видів: формальні та неформальні. При цьому неформальні зв'язки, за певних умов, набувають характеру неформальної організації, а саме: опинившись у місцях позбавлення волі, засуджений зіштовхується з таким явищем, як «друге життя» – це явище і є неформальною системою самоорганізації засуджених, що склалась століттями та виступає однією з детермінант, що породжує та обумовлює протидію засуджених у ході досудового розслідування злочинів, вчинених в УВП. Так, проведений аналіз історичної практики, пов'язаної з подоланням протидії досудовому слідству з боку засуджених у місцях позбавлення волі, засвідчує, що однією з причин цього явища є протидія у галузі суспільної свідомості покарання, що створюється внаслідок взаємодії звичаїв, традицій, моделей поведінки і моралі, стереотипів злочинного

середовища («злочинної субкультури») з однорівневими для них загальнолюдськими цінностями культури та соціально-позитивними звичаями цієї галузі [2, с. 335].

Історія місць позбавлення волі України свідчить й про те, що одним з найбільш ефективних інструментів протидії засуджених як адміністрації УВП так і досудовому слідству було їх об'єднання у злочинні спільноти. Як з цього приводу зробив висновок К. В. Муравйов, історичний досвід показує, що люди завжди виживали тільки у випадку об'єднання і виконання певних правил та норм поведінки. Тому можна вважати, що виникнення «другого життя» має об'єктивний характер [3, с. 53]. Цей самий автор досить ґрунтовно довів й особливості об'єднань засуджених у місцях позбавлення волі: а) примусовість її створення (без участі членів спільноти); б) наповненість життя спільноти антисоціальними явищами, що здебільшого досягають рівня злочину; в) значний заряд антисупільних агресивних тенденцій; г) перекручені моральні уявлення про стосунки між людьми; ґ) активна егоїстична позиція неформальних груп та окремих індивідів [3, с. 54].

Зазначені висновки викладені в роботах й інших дослідників (А.І. Гурова, В.Ф. Пирожкова, Д.І. Корецького та ін). При цьому К.В. Муравйов переконаний, що потрібно вести мову не про середовище, а про так звану «спільноту засуджених», так як поняття «середовище» є більш широким, а «спільнота засуджених» – складовою частиною [3, с. 151]. Проте навряд чи можна погодитись з визначенням поняття «соціальне середовище засуджених у місцях позбавлення волі», яке дав К. В. Муравйов, під яким він розуміє сукупність соціальних інститутів, організацій та соціальних груп, з якими особистість засудженого має більш чи менш інтенсивні безпосередні соціальні стосунки [3, с. 151-152], так як до змісту цього поняття він пропонує включити й адміністрацію УВП, що з точки зору формальної логіки є неможливим. І ось чому.

Якщо виходити з етимілогічного значення слова «спільнота» (нерозривний зв'язок, єдність; об'єднання людей, згуртованих спільними умовами життя, метою, інтересами) [4, с.624], то не можна у співтовариство у місцях позбавлення волі включати персонал УВП, так як перших і других об'єднують у соціальному середовищі тільки формальні приписи закону (та званий імперативний метод регулювання кримінально-виконавчих відносин) [5, с. 19], а других поміж собою – правила злочинного співтовариства, з якими вимушений рахуватись кожен засуджений і які носять об'єктивний характер.

Засуджені, як вірно зробив висновок К. В. Муравйов, не відгукуються на спроби адміністрації спрямувати їх на правильний шлях не тому, що не бажають цього, або мають достатньо стійкі негативні стереотипи. Справжня причина глибша, вона сягає корінням у сформоване десятиріччями «друге життя» місць позбавлення волі, де діють свої ідеали, механізми, звичаї, поняття про добро та зло. Причина феномена полягає у тому, що це життя для них ближче та більш значне, з огляду на захищеність, ніж те, що пропонує адміністрація [3, с. 156]. При цьому, засуджених пов'язує тільки одне – загальна ситуація, в якій вони перебувають примусово, а не за власним бажанням, в іншому ця спільність є дуже різноманітною. До неї, як показали результати проведеного дослідження, належать особи з різними характерами, установками та поглядами, різні за віком, рівнем культури та освіти, ступенем деморалізації. При цьому феноменальним є той факт, що у спільності засуджених у наявності є всі ознаки, що притаманні будь-якому суспільству: а) певні норми поведінки (закони, звичаї, традиції); б) система покарань за порушення цих норм; в) стратифікація та відповідні рольові функції; г) система цінностей та своя культура.

Разом з тим, на відміну від суспільства, все це спрямовано не на розвиток особистості, а отже, соціально значимих цілей, у тому числі визначених на нормативно-правовому рівні (у контексті змісту даної статті – завдань кримінального продовження у місцях позбавлення волі), а на її відчуження та на протидію персоналу УВП, а також органам досудовому розслідування.

Як свідчить суспільна практика, народившись у місцях позбавлення волі, де засуджені відбували покарання спільно, у товаристві собі подібних, їх спільнота існує до теперішнього часу.

Зазначена практика показує також, що сам факт відбування покарання завжди породжував певну соціальну відокремленість засудженого. Але не можна забувати, як слушно зауважив К. В. Муравйов, що навіть у місцях позбавлення волі, перш за все утримуються люди, хоча вони і засуджені, що у них теж є загальнолюдські потреби [3, с. 153]. Тому і варто з цим погодитись, помилково вважати, що вони не тільки відбувають зазначене покарання, вони ще й живуть у місцях позбавлення волі – і ці об'єктивні умови життєдіяльності примушують їх створювати свою нормативну систему та протидіяти персоналу УВП, а також іншим органам держави чи їх посадовим особам (у даному випадку – слідчим ОВС у місцях позбавлення волі).

Як встановлено, основою «другого життя» є наявність у засуджених певних норм поведінки, що протилежні суспільним. А місце позбавлення волі можна визначити як частину території, на якій живуть люди з певною соціальною деформацією. При цьому, злочинні традиції та звичаї не виникли спонтанно, вони прийшли до місць позбавлення волі із злочинного середовища.

Отже, логічно зробити висновок, що цим засуджені спробували відтворити в УВП ті умови та атмосферу, в якій перебували до притягнення їх до кримінальної відповідальності, тобто вони максимально таким чином вчиняють спроби наблизити умови тримання до умов, у яких жили на волі.

Це у повній мірі стосується і протидії кримінальному провадженню в УВП, яке розпочинається ще за довго до засудження особи (так звана зовнішня форма протидії) та яка логічно продовжується у ході відбування покарання у виді позбавлення волі (внутрішня форма протидії).

Як свідчить практика, потрапляючи до місць позбавлення волі, засуджений не має вибору і тому орієнтується на ті вимоги, які очікує. При цьому головним для нього є створення та збереження авторитету перед іншими особами, включаючи тих, які відбувають це покарання, так як це визначає його статус та ієрархічне становище серед них. Саме заради збереження авторитету, як показують результати даного дослідження, засуджені згоджуються порушувати офіційні норми та протидіяти адміністрації місць позбавлення волі, а також органам досудового розслідування. І цьому явищу є наукове пояснення, адже поведінка людини – це значною мірою поведінка групова. Тому процес соціалізації індивіда вміщує засвоєння ним переконань, цінностей, що існують в групі, в якій він народився та виріс. Крім цього, людині необхідний емоційний контакт з іншими особами. Більш того, під впливом інших вона змінюється. Проте у звичайних умовах особа задовольняє емоційну потребу, контактуючи за власним бажанням. У місцях позбавлення волі цей самий процес має примусовий характер, особливо в контексті організації протидії органам державної влади та їх представникам (персоналу УВП, слідчим, ін.), і тому засуджений цілком перебуває під впливом «другого життя».

Можна стверджувати, що засуджені відчужені від адміністрації місць позбавлення волі та повністю підпорядковані злочинному середовищу. При цьому, чим більше воно «затягує» засудженого, тим більшу соціальну небезпеку він становить. Об'єктивно місця позбавлення волі формують спосіб життя всієї спільноти засуджених. До факторів, що визначають цей процес, слід віднести: а) інтенсивний взаємообмін злочинним досвідом; б) відсутність необхідного соціального контролю; в) висока концентрація в УВП «злочинного» населення; г) пріоритетність кримінальних цінностей в основній масі засуджених, т.ін.; ґ) наявність антисоціальних поглядів, які є основою формування субкультури засуджених у місцях позбавлення волі [3, с. 155].

За таких умов зразки поведінки, що пропагуються кожним із них у місцях позбавлення волі, переймаються, внаслідок чого зростає злочинний досвід в цілому. В цій

ситуації вчинення злочину в УВП та його приховування (як спосіб протидії досудовому розслідуванню) розглядається ними як нормальний шлях у злочинне життя, включаючи життєдіяльність у місцях позбавлення волі. Парадоксально те, що при цьому події й факти злочинного життя та діяльності, включаючи протидію персоналу УВП, а також слідчим ОВС у ході досудового розслідування злочинів, вчинюваних у місцях позбавлення волі, викладаються у такому вигляді, що людські вади перетворюються на достоїнства; зухвалість – на сміливість, корисливість – на вміння жити, т. ін.

Слід, крім цього, зазначити, що відбування покарання у виді позбавлення волі визначає не лише особливий правовий статус особистості засудженого, а й особливий спосіб його життя. Саме специфіка середовища в УВП, що обумовлює неодмінне перебування в умовах протилежних вимог (з боку адміністрації та з боку засуджених), ніби «роздвоює» особистість. При цьому наслідки бувають більш небезпечними, ніж може здатись на перший погляд: це не просто протидія персоналу місць позбавлення волі або слідчому ОВС – це взагалі життєва позиція людини, так як, опинившись в УВП, засуджений не просто потрапляє до нових надзвичайних умов, а й адаптується до них, сприймає групові норми, слідує або вимушений слідувати ним, тобто має діяти по правилах злочинної громади.

Як показали дослідження вчених-пенітенціаристів XIX сторіччя (М. М. Гернет) зазначена громада завжди була не тільки засобом самоорганізації засуджених, але й активно протидіяла тюремним порядкам і самому призначенню тюрми, як виправно-каральній установі [6, с. 21]. Зокрема, І. Я. Фойницький вважав, що спільнота в тюрмі приводить саме до досить невігідних для тюремних завдань наслідків, закриваючи собою засуджених та виступаючи колективною силою проти розпоряджень і заходів адміністрації [7, с. 391]. На його думку, тільки одиночна система тюремного тримання засуджених до позбавлення волі дозволяла знищити це товариство, яке об'єднує людей в ім'я злочину та дає кожному члену нові сили для вчинення порушень після звільнення з тюрми і для боротьби з тюремними порядками під час ув'язнення [7, с. 390].

Такої самої точки зору на зміст і мету діяльності тюремної спільноти притримувався і С. М. Максимов, вважаючи, що протидія ця полягає у так званій артелі тюремній, в арештантській спільноті [8, с. 79].

Аналогічну позицію займав і М. М. Ядринцев, зокрема, визнаючи антогонізм між спільнотою засуджених та адміністрацією місць позбавлення волі, він зробив висновок, що для ведення заколотів проти адміністрації, для забезпечення своїх пільг вони ще тісніше організовувались, і демократична спільнота арештантів заради загального інтересу підкорювала повністю своїх членів своєї влади [9, с. 91-92].

Слід зазначити, що адміністрація УВП (тюрма) цього та більш пізніх періодів, неодноразово вчиняла спроби використати общинні, колективістські засади серед засуджених для забезпечення управління спільноти останніх та їх виправлення. Як правило, з цією метою здійснювались заходи по залученню на бік адміністрації неформальних лідерів об'єднань засуджених. Користуючись абсолютним авторитетом і повагою серед засуджених, ці особи були камерними та загальнотюремними старостами. У більшості випадків на такі посади їх висувала сама спільнота засуджених. При цьому формально лідери цих угруповань – старости – підчинялись адміністрації тюрми. З іншого боку, вони були своєрідними посеред-никами між адміністрацією та іншою частиною засуджених. Проте, як правильно зробив висновок С. А. Кутяхін, будучи по своїй природі людьми хитрими і спритними, артельні старости з числа професійних злочинців лише створювали видимість законослухняної поведінки [10, с. 68]. У реальному житті тюремна артель і її староста підкорялись, перш за все, неформальним правилам арештантського співжиття та «тюремним» законам. Більш того, спроби адміністрації тюрми вибудувати вертикаль влади серед засуджених, спираючись на їх лідерів, у більшості випадків наштовхувались на опір з боку їх спільноти. Цей опір обумовлювався законами

общин, що забороняли своїм членам будь-які види співпраці з адміністрацією місць позбавлення волі. Неформальне право, яке діяло у середовищі засуджених, вступало у непримиримі, антагоністичні протиріччя з правом формальним, що встановлювалось державою.

Як показало вивчення наукових джерел, історія спільноти засуджених нерозривно зв'язана з історією її лідерів [11, с. 88-89]. У даний час це є особи, які відносяться в кримінальній ієрархії до категорії так званих «злочинців в законі» [12, с.145]. Це поняття вперше з'явилося у 20-30-ті роки XIX сторіччя у місцях позбавлення волі [13, с. 31]. У тюрмах царської Росії, включаючи Україну, кримінальний світ поділявся на касти, де одні засуджені займали керівне положення, а інші – були підлеглими. Існували також категорії засуджених, які з тих чи інших причин (зрада, вчинення доносів, співпраця з підрозділами тюрми, невиконання взятих на себе перед іншими засудженими обов'язків, т. ін.) переслідувались іншими засудженими, але при цьому в окремі касти не об'єднувались. У другій половині XIX сторіччя ієрархія осіб, які очолювали спільноту засуджених у місцях позбавлення волі, мала певну структуру. Зокрема, на вершині правління були так звані «козаки», а у деяких тюремних спільнотах – «івани» [14, с. 60]. Загальним, що об'єднувало ці категорії засуджених, було те, що і перші, і другі вийшли з касти «бродяг» (жарг. – професійний злочинець, який користується найбільшим авторитетом серед засуджених) [15, с.433]. При арешті «бродяги», не маючи при собі будь-яких документів, які б засвідчували їх особистість, називали себе видуманими іменами («Іванами Івановичами»), звідси і пішла ця кличка.

Варто зазначити, що «бродяга», як і «козак», є синонімами вільних і незалежних людей, якими вони по суті і були: бродяга – це найвищий титул для арештанта; він означає людину, якій найдорожчою всього на світі є воля [16, с.15].

Самоорганізація засуджених у місцях позбавлення волі того часу носила характер общини і виражалась у виді тюремної артелі. Цей, здавалось би, на перший погляд, звичайний і малозначний факт має, як нам видається, велике значення для визначення глибинних механізмів виникнення протидії кримінальному провадженню в місцях позбавлення волі. Зміст його полягає у тому, що люди для того, щоб вижити у ворожому середовищі, яким для них була тюрма, вимушені були об'єднуватись поміж собою у зв'язку з тим, що: а) по-перше, людина – особа соціальна і її потреба жити в товаристві собі подібних є досить сильною; б) по-друге, системі виконання покарань, що пригнічувала їх, засуджені були вимушені протиставити свою систему, яка стримувала б цей гніт та мінімізувала його негативні наслідки.

Таким чином, тюремна община Російської імперії XIX сторіччя була сформована у виді артелей, під формальним і фактичним керівництвом лідерів злочинного товариства – «бродяг». При цьому, при всьому зовнішньому благополуччі артелі, по простоті її управління, у тому числі з боку адміністрації тюрми, вона мала один, але досить суттєвий недолік: він полягав в необмежній тиранії «бродяг» по відношенню до інших засуджених. По своїй суті, тюремні артелі того періоду представляли собою розбійницькі групи, на чолі яких знаходились старости – «бродяги», які поділялись на «козаків» та «іванів». Через те, що ці злочинні групи знаходились у тюрмі, під наглядом адміністрації, вони не могли завдати шкоду населенню. Разом з тим, адміністрація місць позбавлення волі не здійснювала особливих зусиль по нейтралізації та запобіганню їх протидії кримінальному переслідуванню під час відбуття покарання в тюрмах особливо оперативно-розшуковими можливостями. Як правильно зауважив у зв'язку з цим С. А. Кутякін, начальники тюрем, як правило колишні військові, не надавали особливого значення оперативно-розшуковій функції [17, с.268]. Оперативно-розшукова діяльність в тюрмах того періоду здійснювалась в основному шляхом проведення із засудженими бесід розвідувального характеру, використання серед них поліцейської агентури, т. ін. Більш того, цей процес серед засуджених чіткої системи не мав, законодавчо регламентований не був.

Жовтневий переворот 1917 р. та епоха громадянської війни в Росії привели до масового падіння моралі, кризи духовності, т. ін. У цей період багато «бродяг» отримали довгоочікувану волю і негайно повернулись до свого попереднього злочинного ремесла. Разом з тим, кримінальний світ почав активно поповнюватися й злочинцями нової формації: спекулянтами, бандитами, контрреволюціонерами. Це спричинило і «реформи» у співтоваристві засуджених до позбавлення волі. Зокрема, досить суттєвих змін зазнали так звані «Варнацькі правила», які діяли до 1917 р. та носіями яких були більше 20 тисяч професійних злочинців [18, с. 16-17]. Авторами перепрацювання цих правил були колишні білогвардійці («ідейні») і т. п. засуджені. Ці категорії засуджених володіли організаторськими властивостями, були більш грамотними та всебічно розвинутими особами. Видозмінені «закони» злочинного середовища мали наступний зміст: 1) так званий «ідейний» не мав права працювати; 2) йому заборонялось приймати участь у громадській роботі; 3) він не міг створювати постійну сім'ю; 4) ні у якому разі він не мав права отримувати зброю з рук представників влади (тобто не служити в армії, міліції, т. п.); 5) йому не дозволялось виступати у ролі свідка чи потерпілого; 6) він зобов'язаний був розплатитися особисто у випадку програшу в карти чи інші азартні ігри будь-якою ціною; 7) «ідейний» злочинець зобов'язаний був вносити суму в так званий «загальний казан», т. п.

Ці традиції і звичаї злочинної субкультури видозмінювались протягом всього періоду існування злочинного співтовариства. Зокрема, у 20-30-ті роки ХХ ст. існували об'єднання злодіїв, в основному кишенькових, яких називали «злодіями в законі». Вони поділялись на декілька видів та сповідували наступні правила: а) займались вимаганням з працюючих бригад засуджених (збиранням так званої «дані»); б) вимагали безпечелічного виконання рішень «сходок» (зібрань) засуджених; в) надавали матеріальну допомогу один одному та для інших засуджених; г) здійснювали покарання осіб, аж до позбавлення життя, які порушували зазначені правила.

Проте цей принцип не застосовувався до вільного населення, навіть у самих крайніх випадках.

У кінці 50-х-60-х років ХХ століття злодійські та похідні від них угруповання були в основному ліквідовані, залишились лише окремі відомі «злодії у законі». Політичним підґрунтям цього стала смерть Й. В. Сталіна і рішення ХХ з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу (КПРС) та наступна масова реабілітація «ворогів народу», які були основною частиною засуджених, над якими знущались авторитети злочинного середовища. Після цього останніх примусили працювати, а тюремні товариства жорстоко подавлялись.

У 70-80-ті роки ХХ сторіччя існують і продовжують виникати в сучасних УВП різні злочинні об'єднання, типу «земляцтва» та «сімей». У цих товариствах негативної спрямованості діяли та у ряді випадків продовжують проявляти себе у теперішніх умовах в основному такі звичаї (як елемент злочинної субкультури): а) члени цих об'єднань не мають право працювати, хоча і числяться на робочих місцях – раніше і це було заборонено; б) лідери особисто не вчиняють розправ над засудженими, самі не займаються вимаганням, це роблять за них фізично слабші засуджені; в) особи, які програли в карти та інші азартні ігри, зобов'язані розплатитися грошима або іншими результатами своєї праці, або за нього розплачується «сім'я»; г) окремі члени цих угруповань мають уникати або не з'являться на засідання комісії УВП по умовно-достроковому звільненню від відбування покарання; г) члени цих груп не мають права спілкуватися з особами, схильними до мужеложства; д) якщо члена «сім'ї» поміщували у дисциплінарний ізолятор, карцер, або переводили у приміщення камерного типу, то інші члени цього товариства мали здійснювати побори із засуджених з метою передачі їх для першого; е) лідерів та авторитетів «сім'ї» мають проводити та зустрічати з ДІЗО, карцера, ПКТ та УВП;

Отже, вивчення соціально-психологічного механізму поведінки окремо взятих засуджених та їх співтовариств засвідчує, що одним із проявів протидії дізнанню та досудовому розслідуванню в місцях позбавлення волі та її детермінант (від лат. *determinans* (*determinantis*) – той, що визначає, обмежує) – причина, що визначає виникнення явища) [19, с. 203], є так звана «злочинна субкультура» [1, с. 27-61].

Висновки. Підводячи підсумки, слід зазначити наступне:

1. Історія місць позбавлення волі свідчить про те, що одним з найбільш ефективних інструментів протидії злочинців адміністрації місць позбавлення волі було їх об'єднання у спільноти засуджених. При цьому, зародившись у далекі історичні часи, ці злочинні об'єднання існують і у теперішній час, що не тільки проявляє закономірності виникнення та розвитку даного суспільно небезпечного явища, але й об'єктивний характер його функціонування, як автономно існуючої інтегральної суспільної системи, що у тому числі зорієнтована на протидію досудовому розслідуванню злочинів, вчинених в УВП.

2. Неодноразові спроби адміністрації УВП використати колективістські основи життєдіяльності засуджених для забезпечення управління співтовариством засуджених були і є приреченими на невдачу, через об'єктивну природу існування неформальної злочинної субкультури та правил співжиття останніх, які вимушені виконувати засуджені у силу їх близькості по природі та самозбереження в умовах місць позбавлення волі та які переслідують протилежні цілі і завдання об'єднання, ніж адміністрація місць позбавлення волі, у тому числі ті, що визначені у виді завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК).

3. Процес демократизації українського суспільства, нова економічна політика кінця 80-х-початку 90-х років ХХ, а також початку ХХІ століття відобразилась і на змісті «законів» злочинного середовища. У цей період авторитети і лідери цього товариства прийняли рішення про участь у комерційній та т. п. діяльності, приватизації власності. Крім цього, на даному етапі завершилось узаконення прийому у злочинне співтовариство осіб, які по своїх формальних критеріях не відповідали статусу «злочинця у законі», але які могли принести цим групам матеріальну чи іншу користь. Разом з тим, головний критерій – відданість «злочинному» товариству – залишився обов'язковим, що проявляється як спосіб протидії досудовому розслідуванню злочинів, вчинених у місцях позбавлення волі.

4. Застосовуючи зазначений вище набір засобів і методів, сучасні злочинні авторитети не тільки управляють неформальними процесами, що відбуваються в УВП, але й активно формують зміст розслідуванню злочинів, вчинених засудженими у ході відбування покарання, саме тому це питання й стало одним із елементів предмету даного дослідження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Водолазский Б. Ф., Ватулин Ю. А. Преступные группировки. Их обычаи, традиции, «законы» (прошлое и настоящее). – Омск: ОВШ МВД СССР, 1979. – 61 с.
2. Преступность среди социальных подсистем. Новая концепция и отрасли криминологии / Под ред. Д. А. Шестакова. – СПб.: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2003. – 353 с.
3. Муравйов В. К. «Арештанська спільнота» як суспільно-психологічний феномен у місцях позбавлення волі // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – К.: КІВС, 2000. – № 5. – С. 151-157.
4. Великий тлумачний словник української мови / Упоряд. Т. В. Ковальова. – Х.: Фоліо, 2005. – 767 с.
5. Кримінально-виконавче право України (Загальна та Особлива частини): Навч. посіб. / За заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 446 с.
6. Гернет М. Н. В тюрьме: очерки тюремной психологии. – 2-е изд., доп. – К.: Юрид. Изд-во Украины, 1930. – 234 с.

7. Фойницкий И. Я. Учение о наказании в связи с тюремоведением. – М.: Добросвет: Городец, 2000. – 426 с.
8. Максимов С. Н. Сибирь и каторга: в 3-х частях. – СПб.: Типолитография Н. Стефанова, Тележный пер., 3-5, 1891. – Ч. 1. – 344 с.
9. Ядрицев Н. М. Русская община в тюрьме и ссылке. – СПб.: Типография А. Маригеровского, Надеждинская улица, д. № 39, 1872. – 187 с.
10. Кутякин С. А. Формирование феномена «вор» в тюремной общине России половины XIX- начала XX в.в. //Гуманитарно-пенитенциарный вестник: Научно-публицистический альманах. – Рязань: Академия права и управления Минюста России, 2007. – Вып. 2. – С. 59-80.
11. Анискимов В. М. Тюремная община: «Вехи» истории. – М.: Ось-89, 1993. – 348 с.
12. Пугач В. О., Непочаткова О. В. Кримінальна субкультура та поширення її в Україні //Вісті Кримінологічної асоціації України: Альманах. – Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутрішніх справ, 2004. – Вип. 1. – С. 144-147.
13. Разинкин В. С. «Воры в законе» и преступные кланы. – М.: Кримин. асоц., 1995. – 216 с.
14. Белкин Р. С. Курс советской криминалистики. Общая теория советской криминалистики. – М.: Юрид. лит., 1977. – Т. 1. – 340 с.
15. Кримінологія: довідник термінів, основні визначення, рекомендовані джерела: Навч. посібник /Колб О. Г., Яцишин М. М., Крикунов О. В. та ін.; за заг. ред. О. Г. Колба. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – 466 с.
16. Мельшин Л. (Якубович П. Ф.) В мире отверженных. Записки бывшего каторжника. – 4-е изд. – СПб.: Типография А. Маршевского, 1907. – 257 с.
17. Кутякин С. А. История развития понятия и содержания феномена «воры» в местах лишения свободы России //Право и жизнь: Независимый научно-правовой журнал. – М.: Юрист, 2006. – № 100(10). – С. 266-272.
18. Лебедев С. Я. Традиции и обычаи в системе криминологической детерминации (теоретические и методологические основы исследования): Автореф... дис. д-ра юрид. наук /12.00.08 – М., 1995. – 36 с.
19. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. – К.: Наука, 1977. – 775 с.

SOME HISTORICAL ASPECTS OF COMBATING INVESTIGATION OF CRIMES COMMITTED IN PRISON

N.KARPENKO

Problem. According to investigative and litigation, one of the circumstances that affects the efficiency of the investigation of crimes committed in penal institutions (hereinafter - PI) of closed type is to prevent people from serving a sentence of imprisonment.

However, as found in this study, are a form of counter external nature (carried out using the capabilities of those who had been released, including lawyers, investigators, police, etc.) and are purely inner nature that is associated only with the illegal activities of prisoners in penal institutions.

With diversity, there are ways to counteract such as: providing false testimony as witnesses and victims; bribery of officials who are members of criminal proceedings; psychological and physical impact on other prisoners who participate in pre-trial investigation.

All this ultimately affects the state of implementation of tasks in criminal proceedings Criminal Procedure Code (CPC) of Ukraine and substantially reduces the effectiveness of the operational units and investigators during imprisonment, pre-trial investigation of crimes committed by inmates and can not fully render harmless, block and neutralize determinants of crime in the PI.

Therefore, an important theoretical and applied problems of any research in this area to combat crime is trending emergence and further development of such socially dangerous phenomena as opposition pretrial investigation of crimes that resulted in the choice and the theme of this article and about an object, the object, purpose and objectives of this research design.

State of study. In science this problem is not new. As shown by the study of the works of scientists actively involved in the development of such of them as: I.V. Alexandrov, V. Bahin, R.S. Belkin, M.S. Brainin, A.I. Vinberh, A.F. Volobuev, V.G. Goncharenko, G.M. Dashkovska, A.V. Dulov, V.A. Zhuravel, A. Ishchenko, J.G. Koruhov, V.S. Kuzmichev, Y.D. Livshits, V.V. Lysenko, E.D. Luk'yanchykov, N.V. Saltevsyy, A.R. Ratinov, V.V. Tishchenko, L.D. Udalova, O.M. Ushakov, V.G. Hahanovskyy, V.Y. Shepitko, etc.

At the same time, in connection with the heads of the institutions deprivation of the right to conduct an inquiry on crimes committed by prisoners during serving a sentence of imprisonment, and laying the functions on investigation of the enforcement bodies (art. 216 CPC Ukraine) this question has become particularly relevant and objective requires increased attention to its development scientists to theoretical-application level, which became decisive in selecting the theme of a scientific article.

Since ancient times, the researchers rightly point out that the places of detention often affect to the person as a criminogenic factor. Moreover, there is unity in the opinion of many scientists that the study of the causes of that behavior must consider not only the action but also the events that preceded them, because her personality and outlook are formed primarily influenced by social factors [1, p . 25].

Important in this regard is another definite conclusion on the merits issues: the nature of human behavior, its focus and content are primarily social causes and significance. It is these circumstances and were taken into account in this study in the study of the historical basis for forming a pre-trial investigation combating crimes in prison.

In particular, it was found that among the prisoners, as well as other social groups, established relationships of two kinds: formal and informal.

This informal ties, under certain conditions, acquire the character of informal organization, namely being in prison, convicted faced with the phenomenon of "second life" is a phenomenon of self-organization is an informal system of prisoners, which has developed over centuries and acts as one of the determinants of generating leads and opposition prisoners in pre-trial investigation of crimes committed in the PI.

Thus, the analysis of historical practice of overcoming the counter pre-trial investigation of the inmates in prisons shows that one of the causes of this phenomenon is the opposition in the field of public consciousness sentence that is created by the interaction of traditions, behaviors and moral attitudes criminal behavior ("criminal subculture") with single-level for them generalhuman values of culture and social customs of the positive field [2, p. 335].

History prisons and Ukraine indicates that one of the most effective instruments for combating inmates of penal institutions as administration and pre-trial investigation was criminal association in their community.

As on the subject concluded K.V. Muraviov, historical experience shows that people always survive only if the association and perform certain rules and standards of conduct. Therefore we can assume that the emergence of "second life" is objective in nature [3, p. 53].

The same author has proved quite thoroughly and feature associations inmates in prisons: a) compelling its creation (without the community); b) the fullness of life community anti-social phenomena, mostly too low crime; c) significant charge antisocial aggressive tendencies; d) distorted moral views about relationships between people; e) active position selfish informal groups and individuals [3, p. 54].

These findings contained in the works of other researchers (A.I. Gurov, V. Pyrozkhov, D. Koretsky, etc.). Thus K.V. Muraviov convinced that it is necessary to talk not about the

environment, and the so-called "community prisoners", as the concept of "environment" is a broader, and "community prisoners" - a component of [3, p. 151].

However, one can hardly agree with the definition of "social environment inmates in prison," which gave K.V. Muraviov, by which he means a set of social institutions, organizations and social groups with which the convicted person has more or less intense immediate social relationship [3, p. 151-152], as to the contents of this concept he proposes the inclusion and administration of PI, which in terms of formal logic is impossible.

Based on etymological meaning of the word "community" (inseparable relationship, unity, bringing people together, united by common conditions of life, purpose, interests) [4, p.624], it is impossible to community in prisons to include staff PI, as the first and second combined in a social setting only the formal requirements of the law (and the imperative method called penal regulation relations) [5, p. 19], and second among themselves - criminal association rules, which forced reckon everyone convicted and who are objective.

The prisoners, as correctly concluded K.V. Muraviov, respond to administration attempts to direct them to the right path, not because do not want this, or are sufficiently stable negative stereotypes. The real reason is much deeper, it is rooted in decades formed "second life" prison, where are our ideals, mechanisms, customs, concepts of good and evil.

The cause of the phenomenon is that it is living for closer and more significant in view of security than the one offered by the administration [3, p. 156]. Thus convicted connects only one - the general situation in which they are forced to, not the own request, otherwise this community is very diverse.

It, as shown by the results of the study include people with different characters, attitudes and opinions, different age, level of education and culture, the degree of demoralization. This phenomenal is the fact that the community convicted available are all features that are inherent in any society: a) certain behavioral norms (laws, customs and traditions); b) the system of penalties for violation of these rules; c) stratification and appropriate role function; d) value system and its own culture.

However, in contrast to the society, it is not focused on personal development, and therefore socially important goals, including those identified in the legal level (in the context of the content of this article - Criminal continuing problems in prison), and its alienation and opposition to the PI staff and pretrial investigations.

As the social practice, born in prison, where prisoners serving sentences together, in partnership with others, their community exists to date. This practice also shows that the mere fact of sentence is always generated a social isolation convicted.

But we can not forget, as rightly pointed K.V. Muraviov that even in prison, primarily held by men, although they judged that they have common needs [3, p. 153].

Therefore, it is necessary to agree with it, mistakenly believing that they not only serve the said punishment, but they live in prison - and these objective conditions of life make them create their regulatory system and counteract PI staff and other authorities of the or their officials (in this case - police investigators in prison).

As established, based on the "second life" is the presence of prisoners certain standards of conduct contrary to public. A place of confinement can be defined as part of the territory in which people live with a certain social strain.

Thus, criminal traditions and customs not having spontaneously, they came to the prison of criminal behavior. Therefore, it is logical to conclude that these prisoners tried to recreate the conditions in the PI and the atmosphere in which were to bring them to justice, that they commit so most attempts to bring the conditions of detention conditions in which they live in the wild.

This fully applies to combating criminal proceedings in the PI that begins long before conviction (the so-called external form counter) and is logically goes on in the course of serving a sentence of imprisonment (internal counter form).

Practice shows that getting to prison, convicted has no choice and therefore focuses on

those requirements that awaits. This is central to his creation and preservation of authority over other persons, including those serving the punishment, as this determines its status and hierarchical position among them.

It is for the sake of credibility, as the results of this study, convicted agreed to violate the official rules and to oppose the administration prisons and pre-trial investigation authorities. And this phenomenon is the scientific explanation, because human behavior is mostly group behavior. Therefore, the process of socialization of the individual capacity assimilation of beliefs and values that exist in the group in which he was born and raised.

In addition, a person needs emotional contact with others. Moreover, it is influenced by other changes. However, in normal circumstances, a person satisfies the emotional needs, contacting at will. In prison the same process is coercive, especially in the context of combating public authorities and their representatives (PI staff, investigators, etc.), and therefore condemned completely under the influence of "second life."

It can be argued that prisoners alienated from the administration of prisons and completely subordinate to criminal behavior. Thus, the more it "pulls" the convict, the greater the danger to society it is.

Objectively places of detention form life of the whole community of prisoners. The factors that determine this process are: a) intense interchange criminal experience; b) lack of necessary social control; c) high concentration in the PI "criminal" population; d) prioritist criminal values in bulk prisoners etc; e) the presence of anti-social attitudes, which is the basis for the subculture of prisoners in prisons [3, p. 155].

According to these conditions, patterns of behavior that are promoted by each of them in prison, meet, resulting in increased criminal experience overall. In this situation, the crime in the PI and hide it (as a way of countering pre-trial investigation) is seen as a normal way to a life of crime, including livelihoods in prison.

Ironic that while the events and facts of life and criminal activity, including trafficking PI staff and police investigators during the pre-trial investigation of crimes exerted in prison, taught in such a way that human vices turned into virtues; audacity - the courage, self-interest - the ability to live.

It should, moreover, be noted that serving a sentence of imprisonment determines not only the special legal status of an individual convicted, but his particular way of life. This specificity environment in PI, hence indispensable exposure to opposing requirements (by the administration and by the prisoners), like "divides" personality.

Thus the consequences are more dangerous than it may seem at first glance, it is not just opposition to prison staff or police investigator - a general lifestyle person, as being in the PI condemned not only gets new emergency conditions, and adapts to them, receiveth group norms, followed or forced to follow him, that is to act according to the rules of the criminal community.

Research has shown scientists penitentsiarists of XIX century (M. Gernet) said the community has always been not only a means selforganization of convicted but also actively combating prison order and the very purpose of the prison as penal correctional institution [6, p. 21].

In particular, I.Y. Foinytsky believed that the community is in prison leads to a rather unfavorable consequences prison problems, closing a convicted and collective force acting against orders and administration activities [7, p. 391]. In his view, only a single system of prison prisoners to prison allowed to destroy this company, which brings people together in the name of crime and gives each member of the new forces to commit violations after his release from prison and to combat prison orders during imprisonment [7, p. 390].

The same point of view on the meaning and purpose of the prison community hold back and S.M. Maksimov, believing that this opposition is the so-called Artel prison, prisoner in the community [8, p. 79].

A similar position was and M.M. Yadryntsev, including recognizing community antothonizm between prisoners and prison administration, he concluded that driving rebellions against the administration, to ensure its benefits are more closely organized and democratic community for prisoners of general interest completely captivated the members of his government [9, p. 91-92].

It should be noted that the administration of penal institutions (prisons) of this and later periods, repeatedly commit attempts to use communal, collectivist principles of prisoners for the latest community management and correct them.

Generally, for this purpose implemented measures to attract to the side of administration associations of informal leaders convicted. Using absolute authority and respect among prisoners, these individuals were generalprison chamber and elders. In most cases, the following positions put forward their community itself prisoners.

This formal leaders of these groups - old age - submitted administration of prison. On the other hand, they were their own midst, nicks between the administration and the rest of the prisoners.

However, as correctly concluded S.A. Kutyahin, being by nature clever and smart people, artelni village elders among professional criminals just cos-evaporated visibility law-abiding behavior [10, p. 68]. In real life prison gang and her elder obey, primarily convict informal rules of coexistence and "prison" laws.

Moreover, attempts to build a prison administration chain of command among prisoners based on their leaders, in most cases encountered resistance from their community. This resistance was due Commons laws forbidding its members to any kind of cooperation with the administration of prisons.

Informal right that there were among the prisoners entered into irreconcilable, antagonistic contradictions of formal law that establishes the state.

As shown by the study of scientific sources, the history of the community convicted inseparably linked with the history of its leaders [11, p. 88-89]. Currently, it is individuals who belong to the category of the criminal hierarchy so-called "thieves in law" [12, p.145].

The term first appeared in the 20-30 years of XIX century in prison [13, p. 31]. In Tsarist prisons, including Ukraine, the criminal world was divided into castes, where some prisoners occupied the leading position, and others - were subordinates.

There is also a category of prisoners who, for whatever reason (betrayal, denunciation commitment, cooperation with other departments of the prison, the failure of the assumed obligations to other prisoners.

Persecuted by other inmates, but a separate caste is not united. In the second half of the XIX century hierarchy persons who led a community of prisoners in prison, had a certain structure. In particular, on top of the board were so-called "Cossacks", and in some communities prison - "Ivan" [14, p. 60]. General that united these categories of prisoners was that the first and second out of caste "vagrants" (A professional criminal who is the most respected among prisoners) [15, p.433]. With the arrest of "vagrants" not having any documents to certify their identity, calling themselves devised names ("Ivan"), hence this nickname.

It should be noted that the "tramp" as "Cossack" is synonymous with the free and independent people, they essentially were: hobo is the highest title for a prisoner; it means the person to whom the most expensive of all the world is the will [16, p.15]. Self-organization of convicts in prison at that time had the character of the community and expressed in the form of prison Artel.

This seemingly ordinary and unimportant fact is, we think, important to determine the underlying mechanisms of combating criminal proceedings in prison. Its meaning is that the people in order to survive in a hostile environment, which for them was a prison, had to unite among themselves due to the fact that: a) first, people - individual and social its need to live in the company of their own kind is quite strong; b) second, the penal system that oppressed them

prisoners were forced to oppose a system that would restrain this oppression and minimize its negative effects.

Thus, the prison community Empire XIX century was formed in the form Artel under the guidance of formal and de facto leader of a criminal association - "vagrants". Thus, for all external prosperity Artel, the simplicity of its management, including the administration of the prison, she had one, but rather a major drawback: it was a unlimited tyranny "vagrants" in relation to other prisoners.

In essence, prison artel that period were a predatory groups were led by old age - "tramp" who were divided into "Cossacks" and "John". Because these criminal groups were in prison under the supervision of the administration, they could not harm the population.

However, the administration of prisons did not make much effort to neutralize and prevent them counter prosecution while serving their sentences in prisons especially operational and investigative capabilities.

How noted in this connection S.A. Kutyakin, heads of prisons, usually former military, no particular significance was added operational and investigative functions [17, p.268]. Tracking activity in the prisons of the period was made mainly through interviews with convicted exploratory nature, including the use of police agents.

Moreover, the process of convicted clear system had no law was not regulated. October Revolution in 1917 and the era of the Civil War in Russia led to a massive drop in moral crisis of spiritualit.

During this period, a lot of "vagrants" were long-awaited freedom and immediately returned to their former criminal crafts. However, the criminal world began actively updated with the new formation and criminals, speculators, gangsters.

This resulted in a "reform" in the community sentenced to imprisonment. In particular, very significant changes were so-called "Varnatski rules" that operated until 1917 and was carried by more than 20 thousand professional criminals [18, p. 16-17].

The authors of these rules were former Whites ("ideological") and condemned. These categories of prisoners organizational owned properties, were more literate and well-developed individuals.

Customized "laws" criminal behavior have the following meaning:

- 1) the so-called "ideological" had no right to work;
- 2) it is forbidden to take part in social work;
- 3) he could not create a permanent family;
- 4) or in any case he had no right to get guns out of the hands of the authorities (he can not serve in the army, police);
- 5) he was not allowed to act as a witness or victim;
- 6) he was obliged to pay in person in case of loss of cards or other games of chance at all costs;
- 7) "ideological" offender was required to pay the amount of so-called "common pot".

These traditions and customs of the criminal subculture evolved throughout the duration of the criminal community. In particular, the 20-30-ies of XX century. association existed thieves, mostly handheld, called "thieves in law".

They were divided into several types and professed the following rules: a) engaged in extortion of prisoners working teams (collection of so-called "data"); b) categorically demanded the implementation of decisions "gatherings" (assembly) prisoners; c) providing financial assistance to each other and to other prisoners; d) committed punishment of up to deprivation of life that violate these rules.

However, this principle does not apply to free people, even in the most extreme cases. At the end of the 50-s-60-s of XX century thieves and their derivatives groups were largely eliminated, leaving only some well-known "thieves in law".

The political background of the death of Stalin and decision XX Congress of the

Communist Party of the Soviet Union (CPSU) and the subsequent massive rehabilitation "enemies" who were a major part of prisoners mistreated authority over which criminal behavior. Then last forced to work, but severely suppressed by prison society.

In the 70-80-ies of XX century existed and continue to occur in modern PI various criminal associations, such as "Brotherhood" and "families". These companies were negative direction and in some cases continue to manifest itself in the present conditions are basically the customs (as part of the criminal subculture): a) members of these associations have the right to work, though listed in the workplace - and this was before prohibited, b) leaders do not personally commit massacres of prisoners themselves engaged in extortion, do it for them physically weaker prisoners; c) persons who have lost cards and other games of chance are required to pay money or other results of their work, or paying for it "family"; d) individual members of these groups should avoid or do not show up to meetings of commissions PI on parole from punishment; e) The members of these groups have no right to communicate with persons prone to lies; d) if the member of "family" contained in a disciplinary cell, or translated in cell-type room, the other members of the society have to carry out extortion of prisoners to bring them to the first; e) leaders and authorities "family" must accompany and meet with Diso, cooler, SIC and PI.

Thus, the study of social and psychological mechanism of behavior of individual prisoners and their communities shows that one manifestation of counter inquiry and preliminary investigation in prisons and its determinants (from Lat. Determinans (determinantis) - the one that defines limits) - the reason that determine the occurrence of the phenomenon) [19, p. 203], the so-called "criminal subculture" [1, p. 27-61].

Conclusions. To sum up, the following should be noted:

1. History prisons indicates that one of the most effective instruments for combating criminals prison administration had their associations in communities convicted. This originated in distant historical times, these criminal associations exist in the present, not only reveals patterns of occurrence and development of socially dangerous phenomenon, but the objective nature of its operation, as existing independently of an integrated social system including zoorientated the opposition of pre-trial investigation of crimes committed in the PI.

2. Repeated attempts to use the administration of PI collectivist foundations for life sentenced prisoners were community management and is doomed to failure because of the objective nature of the criminal subculture existence of informal rules of the community and the latter are forced to perform condemned because of their closeness to nature and survival in conditions of prisons and pursuing conflicting goals and objectives of association than prison administration, including those identified in the form of tasks of criminal proceedings (Art. 2 CPC).

3. The process of democratization of Ukrainian society, new economic policy late 80's and early 90's XX, and XXI century and reflected on the meaning "laws" criminal behavior. During this period, authorities and leaders of the society decided to participate in the commercial , privatization of property.

In addition, at this stage completed legalization reception in the criminal community of persons who in their formal status did not meet the criteria of "thief in law", but that would bring these groups pecuniary or other advantage. However, the main criteria - commitment to "criminal" society - was mandatory that manifests as a way to counter pre-trial investigation of crimes committed in prison.

4. Applying the aforementioned set of instruments and techniques, modern criminal authorities not only manage informal processes occurring in the PI, but also to form the content of investigating crimes committed by prisoners during the punishment, which is why this question was one of the elements of the subject matter research.

REFERENCES:

1. Водолазский Б. Ф., Ватутин Ю. А. Преступные группировки. Их обычаи, традиции, «законы» (прошлое и настоящее). – Омск: ОБШ МВД СССР, 1979. – 61 с.
2. Преступность среди социальных подсистем. Новая концепция и отрасли криминологии / Под ред. Д. А. Шестакова. – СПб.: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2003. – 353 с.
3. Муравйов В. К. «Арештанська спільнота» як суспільно-психологічний феномен у місцях позбавлення волі // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – К.: КІВС, 2000. – № 5. – С. 151-157.
4. Великий тлумачний словник української мови / Упоряд. Т. В. Ковальова. – Х.: Фоліо, 2005. – 767 с.
5. Кримінально-виконавче право України (Загальна та Особлива частини): Навч. посіб. / За заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 446 с.
6. Гернет М. Н. В тюрьме: очерки тюремной психологии. – 2-е изд., доп. – К.: Юрид. Изд-во Украины, 1930. – 234 с.
7. Фойницкий И. Я. Учение о наказании в связи с тюремоведением. – М.: Добросвет: Городец, 2000. – 426 с.
8. Максимов С. Н. Сибирь и каторга: в 3-х частях. – СПб.: Типолитография Н. Стефанова, Тележный пер., 3-5, 1891. – Ч. 1. – 344 с.
9. Ядрицев Н. М. Русская община в тюрьме и ссылке. – СПб.: Типография А. Маригеровского, Надеждинская улица, д. № 39, 1872. – 187 с.
10. Кутякин С. А. Формирование феномена «вор» в тюремной общине России половины XIX- начала XX в.в. // Гуманитарно-пенитенциарный вестник: Научно-публицистический альманах. – Рязань: Академия права и управления Минюста России, 2007. – Вып. 2. – С. 59-80.
11. Анискимов В. М. Тюремная община: «Вехи» истории. – М.: Ось-89, 1993. – 348 с.
12. Пугач В. О., Непочаткова О. В. Кримінальна субкультура та поширення її в Україні // Вісті Кримінологічної асоціації України: Альманах. – Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутрішніх справ, 2004. – Вип. 1. – С. 144-147.
13. Разинкин В. С. «Воры в законе» и преступные кланы. – М.: Кримин. асоц., 1995. – 216 с.
14. Белкин Р. С. Курс советской криминалистики. Общая теория советской криминалистики. – М.: Юрид. лит., 1977. – Т. 1. – 340 с.
15. Криминологія: довідник термінів, основні визначення, рекомендовані джерела: Навч. посібник / Колб О. Г., Яцишин М. М., Крикунов О. В. та ін.; за заг. ред. О. Г. Колба. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – 466 с.
16. Мельшин Л. (Якубович П. Ф.) В мире отверженных. Записки бывшего каторжника. – 4-е изд. – СПб.: Типография А. Маршевского, 1907. – 257 с.
17. Кутякин С. А. История развития понятия и содержания феномена «воры» в местах лишения свободы России // Право и жизнь: Независимый научно-правовой журнал. – М.: Юрист, 2006. – № 100(10). – С. 266-272.
18. Лебедев С. Я. Традиции и обычаи в системе криминологической детерминации (теоретические и методологические основы исследования): Автореф... дис. д-ра юрид. наук / 12.00.08 – М., 1995. – 36 с.
19. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. – К.: Наука, 1977. – 775 с.